QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

Magistrat Dr. Joseph Mifsud B.A. (Legal & Int. Rel.), B.A. (Hons), M.A. (European), LL.D.

Il-Pulizija
(Spettur Bernard Charles Spiteri)

vs.

Stephen Catania

Numru: 58/2016

Illum 11 ta' Ottubru 2018

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputat **Stephen Catania,** ta' sebgha u erbghin (47) sena, iben Francis u Mary Rose nee' Abela, imwieled Sliema fit-8 ta' Mejju 1969, residenti fil-fond Block 14, Bieb A, Flat 1, Triq l-Istefanotis, San Gwann, Malta u detentur tal-karta tal-identita' bin-numru 180869(M), akkuzat talli nhar il-5 ta'

Settembru 2016 waqt li kien qieghed izur it-tempji tal-Ggantija, li jinsabu fix-Xaghra, Ghawdex, ghall-habta ta' 1.30p.m;

1) Impedixxa, ostakola, immolesta jew indahal lil, jew ittanta jimpedixxi, ostakola, immolesta jew indahal lil xi ufficjal jew impjegat tas-Sovrintendenza, jew tal-Agenzija jew tac-Centru fl-esekuzzjoni tad-dmirijiet li hemm provdut dwarhom fl-att dwar Patrimonju Kulturali;

2) U aktar talli fl-istess lok, hin, data u cirkustanzi, irrenda ruhu recediv ai termini tal-Artikoli 49 u 50 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta wara li gie misjub hati b'diversi sentenzi moghtija mill-Qrati ta' Malta jew ta' Ghawdex, liema sentenzi saru definittivi u ma jistghux jigu mibdula;

Rat in-nota tal-Avukat Generali (*a fol.* 179 u 180) datata 12 ta' Dicembru 2017 li permezz taghha baghat lill-imputat Stephen Catania biex jigi ggudikat minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali kif mahsub taht:

(1) Fl-Artikolu 53(1)(f) tal-Att dwar il-Patrimonju Kulturali, Kapitolu 445 tal-Ligijiet ta' Malta;

(2) Fl-Artikoli 49, u 50 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta; u

(3) Fl-Artikoli 17, 31, u 533 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Rat illi, waqt l-udjenza tas-17 ta' Mejju 2018 (*a fol.* 192 u 193), gew moqrija l-Artikoli mibghuta mill-Avukat Generali fit-12 ta' Dicembru 2017, u f'liema seduta l-imputat iddikjara li ma kellux oggezzjoni li l-kaz tieghu jigi trattat u deciz minn din il-Qorti bi procedura sommarja.

Rat l-atti kollha ta' dan il-procediment u d-dokumenti esebiti.

<u>Process ghandu jkun deciz fuq il-provi biss</u>

Illi l-opinjoni pubblika hija importanti hafna biex ikun hemm demokrazija shiha f'pajjiz. Izda f'pajjizna m'ghandniex Qrati tal-poplu u ghandna Qrati li dejjem kienu t-tarka tad-drittijiet ta' dawk kollha li ressqu quddiemhom sabiex titwettaq gustizzja.

Ikun skandaluz li l-Qrati taghna jiddeciedu l-kawzi li jkollhom quddiemhom skont pressjoni li ssir fil-media jew xi azzjonijiet drammatizzati fil-pjazez u t-toroq.

Il-Qorti tirreferi ghad-diskors li ghamel il-President tar-Repubblika Taljan Sergio Mattarella fil-25 ta' Settembru 2018 lil Consiglio Superiore della Magistratura:

> *L'attenzione e la sensibilità agli effetti della comunicazione non significa – come tante volte è stato ricordato in tante sedi- orientare le decisioni giudiziarie secondo le pressioni mediatiche né, tanto meno, pensare di dover difendere pubblicamente le*

decisioni assunte. La magistratura, infatti, non deve rispondere alle opinioni correnti perché è soggetta soltanto alla legge. Sono invece doverose la credibilità e la trasparenza del suo agire, che possono essere rafforzate anche da un'adeguata comunicazione istituzionale.

Illi tajjeb li Gudikant meta jkun qiegħed jiddeciedi għandu jieħu kont tal-impatt tar-reat fuq is-socjeta' u tar-reazzjoni tas-socjeta' għal dak it-tip ta' reat izda l-Gudikant mhux qiegħed hemm biex jissodisfa l-għajta ta' dawk li, ma' kull sentenza, tarahom jiktbu fil-gazzetti jew f'xi blog fuq l-internet sabiex jikkritikaw kollox u bl-addocc għax mingħalihom li saru issa esperti anke fil-ligi u fil-mod kif is-sentenzi għandhom jigu decizi.

Il-Prim Imħallef Emeritus Vincent Degaetano fis-sentenza **Pulizija v. Maurice Agius** jikkwota lil Lord Justice Lawton fil-kawza **R v. Sargeant** dwar dan:

"Society, through the courts, must show its abhorrence of particular types of crime, and the only way in which the courts can show this is by the sentences they pass. The courts do not have to reflect public opinion. On the other hand they must disregard it. ***Perhaps the main duty of the court is to lead public opinion*** (enfasi ta' din il-Qorti).

U kif isostni l-**Archbold** meta jitkellem dwar ***Seriousness*** [22-6] jgħid li:

"The seriousness of an individual case should be judged on its own dimensions of harm and culpability rather than as part of a collective social harm. It is legitimate for the overall approach to sentencing levels of particular offences to be guided by their cumulative effect. However, it would be wrong to further penalise individual offenders by increasing sentence length for committing an individual offence of that type."

Il-Qorti tirreferi ghas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Mario Camilleri et** moghtija fit-30 ta' Lulju 2009 fejn intqal:

"Hu appena necessarju jinghad li gudikant ghandu l-obbligu li jiddeciedi biss skond dak li jkun jirrizulta mill-provi jew mill-atti tal-kawza u li b'ebda mod ma jhalli li l-gudizzju tieghu jigi b'xi mod influwenzat minn konsiderazzjonijiet estraneji ghall-process".

KUNSIDERAZZJONIJIET LEGALI GENERALI

Illi qabel il-Qorti tghaddi biex taghmel il-kunsiderazzjonijiet taghha rigward l-imputazzjonijiet per se, il-Qorti ser tghaddi biex taghmel numru ta' kunsiderazzjonijiet generali.

Preliminari

Din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali. Quddiemha persuna jew persuni jigu mixlija li wettqu reati kriminali. Il-Qorti hija adita bl-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha u li jkunu maghmula mill-prosekuzzjoni. Hemm limitu kemm il-Qorti tista' tkun flessibbli fir-rigward tal-interpretazzjoni tal-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha.

Għalkemm verament li l-komparixxi li fuqha hemm l-imputazzjonijiet hija ritenuta bħala un avviso a comparire, l-imputazzjonijiet huma dejjem ta' indoli penali. Ir-regoli tal-procedura ma jistgħux jigu interpretati b'mod wiesa' tali li l-parametri tal-azzjoni penali jigu spustati jew mibdula. Altrimenti d-difiza ma tkunx tista' tiddefendi ruħha kif jixraq.

Quddiem din il-Qorti jekk persuna tinstab ħatja teħel piena. Jekk ma tinstabx ħatja tigi meħlusa mill-imputazzjonijiet dedotti. Il-valutazzjoni dwar jekk persuna tkunx ħatja jew le tiddependi dejjem fuq il-provi li jingiebu quddiemha (u quddiem ebda post jew medium ieħor) u l-istess valutazzjoni hija marbuta mal-imputazzjonijiet kriminali li jkunu gew miktuba u prezentati quddiemha mill-Pulizija Ezekuttiva jew skont kif ikunu gew

mizjuda jew mibdula fl-istadju opportun – u dejjem mhux aktar tard minn meta l-Prosekuzzjoni tkun iddikjarat il-provi tagħha magħluqa. Altrimenti jekk ma jkunx hekk l-akkuzatur ikun jista' jbiddel il-parametri tal-azzjoni penali skont meta jidhirlu u skont l-andament ta' dak li jkun qed iseħħ jew li jkun irrizulta matul il-kors tal-process penali.

Għalkemm hemm element ta' flessibilita' provdut minn certu gurisprudenza fir-rigward tal-procedimenti quddiem dawn il-Qrati ta' gurisdizzjoni limitata, din il-flessibilita' trid tkun tali li ma tkunx ta' pregudizzju għall-proceduri penali u għad-drittijiet tad-difiza.

Is-setgħat ta' din il-Qorti u r-rimedji li din il-Qorti tista' tagħti f'kull kaz huma limitati u ristretti għal dawk li huma prevvisti mill-Ligi u fil-Ligi. Din il-Qorti ma għandiex is-setgħa, ossia carte blanche li tiddeciedi kif trid u tipprovdi kull rimedju li jidħlilha f'moħħa jew li trid jew li tkun tixtieq tagħti. Il-provvedimenti tagħha huma limitati għal dawk provduti fil-Kodici Kriminali.

Din il-Qorti ma tistax tieħu post jew tissostitwixxi l-Qorti Civili kompetenti jew tagħti rimedji ta' natura civili li ma humiex prevvisti mill-Kodici Kriminali.

F'kull kaz pero', stante li din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali hija marbuta bit-termini tal-imputazzjoni skont kif spjegat aktar 'il fuq. Aktar minn hekk quddiemha huwa dmir tal-Prosekuzzjoni li tipprova l-kaz tagħha skont kif proferit fl-imputazzjoni kontestata

sal-grad ta' konvinciment morali u sufficjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni. Mill-banda l-oħra jekk id-difiza tagħzel li tressaq xi provi jew sottomissjonijiet kif sar f'dan il-kaz, huwa bizzejjed għad-difiza li tikkonvinci lill-Qorti bit-tezi tagħha fuq bazi ta' konvinciment morali li jistrieħ fuq bilanc ta' probabbilta' u f'kaz li dan iseħħ, u l-Qorti ma tħossiex moralment konvinta li l-Prosekuzzjoni laħqet il-grad ta' prova rikjesta minnha, allura l-Qorti trid tillibera lill-imputat.

Dawn huwa principji kardinali li jsawru l-procediment penali Malti. Jogħgbuna jew ma jogħgbuniex, dawn huma wħud mir-regoli bazilari li jistrieħ fuqhom il-procediment penali Malti.

Biss din il-Qorti ma tistax tieqaf hawnhekk. Hija marbuta li tiggudika dan il-kaz skont l-akkuza li giet magħmula mill-Prosekuzzjoni kontra l-imputat u ma tistax tbiddel hi bis-setgħa tagħha stess il-parametri tal-kawza intrapriza mill-Prosekuzzjoni u tiddeciedi kif jiftlilha jew tmur lil hinn mill-imputazzjonijiet prezentati lilha mill-Prosekuzzjoni.

<u>Livell ta' prova</u>

Huwa principju baziku prattikat mill-Qrati taghna fil-procediment kriminali, li sabiex l-akkuzat jigi misjub hati l-akkuzi migjuba fil-

konfront tieghu dawn ghandhom jigu pruvati oltre kull dubju dettat mir-raguni.

F'dan ir-rigward issir referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-5 ta' Dicembru 1997 fil-kawza fl-ismijiet Il-**Pulizija vs Peter Ebejer**, fejn il-Qorti fakkret li l-grad ta' prova li trid tilhaq il-Prosekuzzjoni hu dak il-grad li ma jhalli ebda dubju dettat mir-raguni u mhux xi grad ta' prova li ma jhalli ebda ombra ta' dubju. Id-dubji ombra ma jistghux jitqiesu bhala dubji dettati mir-raguni. Fi kliem iehor, dak li l-gudikant irid jasal ghalih hu, li wara li jqis ic-cirkostanzi u l-provi kollha, u b'applikazzjoni tal-buon sens tieghu, ikun moralment konvint minn dak il-fatt li trid tipprova l-Prosekuzzjoni. Fil-fatt dik il-Qorti ccitat l-ispjegazzjoni moghtija minn Lord Denning fil-kaz **Miller v Minister of Pension** - 1974 - ALL Er 372 tal-espressjoni '*proof beyond a reasonable doubt.*'

> *"Proof beyond a reasonable doubt does not mean proof beyond the shadow of a doubt. The law would fail to protect the community if it admitted fanciful possibilities to deflect the course of justice. If the evidence is so strong against a man as to leave only a remote possibility in his favour, which can be dismissed with the sentence 'of course it is possible but not in the least probable', the case is proved beyond reasonable doubt, but nothing shall of that will suffice."*

Fil-kawza fl-ismijiet Il-**Pulizija vs Graham Charles Ducker** (Qorti tal-Appell Kriminali - deciza fid-19 ta' Mejju, 1997) gie ritenut illi:

"it is true that conflicting evidence per se does not necessarily mean that whoever has to judge may not come to a conclusion of guilt. Whoever has to judge may, after consideration of all circumstances of the case, dismiss one version and accept as true the opposing one."

Din il-Qorti taghmel ukoll referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-9 ta' Settembru 2002 fil-kawza fl-ismijiet Il-**Pulizija v Martin Mark Ciappara** fejn spjegat x'jigri meta gudikant ikun rinfaccjat b'verzjonijiet konfliggenti u cioe' jistghu jigru zewg affarijiet u cioe' jew il-gudikant ikun tal-fehma li l-kaz tal-Prosekuzzjoni ma jkunx gie sodisfacentement ippruvat, u allura l-Qorti ghandha tillibera, jew jekk ikun moralment konvint li l-verzjoni korretta hija wahda u mhux l-ohra, jimxi fuq dik il-verzjoni li jaccetta u jekk dik il-verzjoni tkun timporta l-htija tal-imputat jew akkuzat, allura jiddikjara tali htija u jghaddi ghall-piena jew ghal xi provvediment iehor.

<u>Apprezzament tal-provi fl-assjem</u>

Il-Qorti tissottolinea li huwa ben risaput li l-apprezzament tal-provi ghandu jsir mhux biss b'mod spezzettat u individwali izda l-provi ghandhom jigu analizzati flimkien fl-assjem taghhom sabiex wiehed jara x'inferenzi jew interpretazzjoni ragjonevoli u legali jista' jaghti

lil dawk il-provi hekk interpretati. Ma tistax tinstab htija jew nuqqas ta' htija semplicement fuq analizi individwali jew separata tal-provi. Dawn ghandhom jigu kkunsidrati kemm individwalment kif ukoll komplessivament. Dan hu appuntu l-ezercizzju li sejra taghmel din il-Qorti, u cioe' li tezamina bir-reqqa kollha l-provi prodotti f'dan il-kaz.

XHIEDA

F'dan il-kaz instemghu tnax (12)-il xhud:

Spettur Bernard Charles Spiteri (a fol. 10 et seq.), PS 1233 John Attard (a fol. 18 et seq.), Daphne Marie Sant (a fol. 26 et seq.), Samuel Curmi (a fol. 34 et seq.), Gareth Vella (a fol. 46 et seq.), Jonathan Mizzi (a fol. 60), Mark Attard (a fol. 77 et seq.), Francis k/a Frank Chetcuti (a fol. 100 et seq.), Spettur Bernard Charles Spiteri (a fol. 116), PC 707 Robert Hili (a fol. 126 et seq.), Ingrid Ross (a fol. 133 et seq.) u Spettur Bernard Charles Spiteri (a fol. 183 et seq.).

KUNSIDERAZZJONIJIET DWAR L-AKKUZA

Il-kaz sehh fil-5 ta' Settembru 2016 waqt li l-imputat kien qieghed izur it-tempji tal-Ggantija, li jinsabu fix-Xaghra, Ghawdex, ghall-habta ta' 1.30p.m flimkien ma' dik li llum hi martu Abir Djebali, zaghzugha Algerina. Mix-xhieda hareg li aktar hi kienet interessata

fit-tempji u hu kien hemm biex jakkumpanjaha. Irrizulta li Abir Djebali ghamlet thazziza fuq gebla fit-tempju f'post li kien mimli graffiti storici, tant li hemm tabella li tindika dan:

Dawn huma graffitti storici. Kull forma ta' tahziz jew grief fuq il-hitan pre istorici huwa projbit. Heritage Malta tirriserva d-dritt li tiehu passi legali kontra kwalunkwe persuna li ma tosservax din ir-regola.

Dan l-avviz huwa b'sitt (6) lingwi differenti: Malti, Ingliz, Taljan, Franciz, Spanjol u Germaniz u mieghu hemm avviz li hemm sistema ta' CCTV "*in operation*".

Il-Qorti ghamlet access fit-3 ta' Lulju 2018 gol-Kumpless tal-Ggantija fejn setghet tara l-brix li sar u li wassal biex jinhargu l-akkuzi kontra l-imputat u kontra martu. Martu kienet mixlija li ghamlet hsara filwaqt li hu kien mixli li "impedixxa, ostakola, immolesta jew indahal lil, jew ittanta jimpedixxi, ostakola, immolesta jew indahal lil xi ufficjal jew impjegat tas-Sovrintendenza, jew tal-Agenzija jew tac-Centru fl-esekuzzjoni tad-dmirijiet li hemm provdut dwarhom fl-att dwar Patrimonju Kulturali".

Fuq il-gebel inkwistjoni hemm mijiet ta' graffiti mnaqqxa fil-fond u brix iehor. Il-brix li wetqet Abir Djebali kien wiehed hafif hafna li fi ftit xhur ohra bl-elementi naturali ma jibqax jidher bil-kuntrarju ta'

graffiti ohra mhaffra fil-fond b'xi oggett li jhaffer u li llum wara tant snin jitqiesu bhala "graffitti storici".

Hija spjegat li minhabba problemi fil-lingwa li thazzez fuq il-gebel hasbet li kien permess u dan ghaliex rat quddiemha ghexieren ta' brix iehor. Hija barxet mhux fil-fond xi kliem li jghidu li kienet thobb lil mahbub taghha. Minnufih indunat bl-izball li ghamlet u ma stennietx sat-tmiem tal-process taghha li titlob skuza ghall-ghemil taghha, tant li kienet kitbet ittra ta' skuza li kienet esebita f'dawn l-atti mill-prosekuzzjoni.

Hsara fuq wirt storiku u postijiet ohra qatt m'ghandu jsir, aktar u aktar f'dan il-wirt dinji. Izda l-"hsara" li saret ghandha tittiehed fil-perspettiva taghha u mhux tintefah kemm tiflah qisu sehh xi delitt kontra l-umanita' b'dak li sehh. L-imputat kuntrarjament ta' martu mhux mixli dwar hsara.

Il-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Brian Caruana** fit-23 ta' Mejju 2002 qalet li: **"Kollox jiddependi mill-assjem tal-provi u mill-evalwazzjoni tal-fatti li jagħmel il-ġudikant u jekk il-konklużjoni li jkun wasal għaliha il-ġudikant tkun perfettament raġġunġibbli bl-użu tal-loġika u l-buon sens u bażata fuq il-fatti, ma jispettax lil din il-Qorti li tissostitwiha b'oħra anki jekk mhux neċessarjament tkun l-unika konklużjoni possibbli."**

Issa, fil-każ in eżami l-kwistjoni tirrisolvi ruħha f'waħda dwar il-kredibilita` tax-xhieda li ta l-imputat f'dawn il-proceduri u x-xhieda prodotti mill-prosekuzzjoni. L-imputat spjega u deher genwin hafna fix-xhieda tieghu. Minhabba li l-vuci tieghu hi xi ftit partikolari, meta jitkellem jista' jaghti l-impressjoni li qieghed jgholli lehnu. Mill-provi hareg car li l-imputat ried jikkopera mal-ufficjali tas-sigurta' izda talab li dan isir fid-dell. L-imputat mar gab id-dokumentazzjoni ta' identifikazzjoni mill-vettura. Iktar milli agir kriminali dan sehh minhabba problema ta' komunikazzjoni *misunderstending* genwin.

F'dan ir-rigward tfakkar, din il-Qorti, li l-artikolu 638(2) tal-Kodiċi Kriminali jipprovdi li **"ix-xiehda ta' xhud biss, jekk emmnut minn min għandu jiġġudika fuq il-fatt, hija biżżejjed biex tagħmel prova sħiħa u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt ġie ippruvat minn żewġ xhieda jew aktar"**.

Din il-Qorti iggwidata b'dawn il-linji gwida gurisprudenzjali u legali u minn ezami tac-cirkostanzi tal-kaz u l-provi prodotti tqis li l-Prosekuzzjoni ma ppruvatx dan il-każ lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni, din il-Qorti ma tistax issib lill-imputat ħati tal-imputazzjoni kontestata lilu.

Deċide

Li għar-raġunijiet premessi wara li rat l-Artikolu **53(1)(f) tal-Att dwar il-Patrimonju Kulturali, Kapitolu 445 tal-Ligijiet ta' Malta** il-Qorti qegħda ssib lill-imputat mhux ħati tal-imputazzjoni miġjuba kontra tiegħu u għalhekk tilliberah minn kull ħtija u piena.

____

Dr. Joseph Mifsud
Magistrat